GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 101.

W Niedzielę Dnia 18. Grudnia 1803.

Z Wiednia d. 10. Grudnia.

J. C. K. M. raczył jenerałowi feldwachmiſtrzowi i dotychczasowemu porucznikowi Węgierskiey ſlacheckiey gwardyi, Xięciu Mikołaiowi Eſterhazemu z Galontha, na znak swego naywyższego ukontentowania, na iego po kilka razy w ważnych kraiu okolicznościach okazane dowody patryotyzmu, wakuiący od kilku lat w rzeczoney gwardyi ſtopień kapitana, z przyłączonemi do niego zaszczytami naylaskawiey udzielić. Wspomniony Xżę złożył d. 7 t. m. w ręce J. C. K. M. przyſięgę wierności na ten ſtopień, i był potem przez nadwornego marszałka Xcia Starhemberga gwardyi przedſtawiony. J. C. K. M. podwyższył pienni y rzeczonego Xcia Eſterhazego na Feldmarszałka leit. i wolą swoią w tey mierze oznaymił C. K. miniſteryum woiennemu.

D. 30 Liſtopada przyſtąpiła tuteysza szkoła głowna do wyboru rocznego rektora, i dziekanow wszyſtkich oddziałow nauk. Jednomyślnością wybrany zoſtał rektorem szkoły głowney Franciszek de Zeiller, doktor prawa, J. C. K. M. aktualny nadworny radca, bywszy profeſſor prawa i jurydycznych nauk dyrektor. Dziekanami zaś: teologicznego wydziału X. Franciszek Parkar, doktor Theologii, tuteyszy kanonik i Xżęco Arcybiskupi konsyſtorski radca; jurydycznego wydziału Leopold Chryſtyan, doktor prawa, nadworny i sądowy adwokat; medycznego wydziału Antoni Frölich, doktor medycyny; filozoficznego wydziału Jerzy Grabner, wyzwolonych nauk i filozofii doktor.

Naſtępuiący czyn zasługuie bydź publicznie oznaymionym. We wsi Kaiserbrun, niedaleko Raichenau, wszczął ſię w nocy z 6 na 7 Kwiet: 1803 tak nagle w chałupie iednego włościana ogień, że ten nic z swey chudoby wyratować nie mogł, i zaledwo z żoną swoią życie uniosł. Ledwo co wyskoczyli z palącey ſię na około chałupy, aż komornica ich woła, że tam zoſtawiła 4 letniego swego syna śpiącego, a nie śmie sama poyść po niego. Właścicielka chałupy Anna Pergerin niezważa na niebezpieczeńſtwa, wskakuie w ogień i wydobywa szczęśliwie obce dziecię, po które iego własna matka nie odważyła ſię udać. Tak pięknego heroizmu omało sama śmiercią nie przypłaciła, bardzo ſię bowiem poparzyła, gdyby ią chirurg Józef Reisner nie był ratował: leczył ią bezpłatnie, swoie daiąc lekarſtwa nawet ią żywił, i po dwa razy na dzień opatruiąc przez cały mieſiąc, poki iey do zdrowia nie przywrocił.

Z Londynu d. 25. Listopada.

D. 22 t.m. o godz: 2 po południu udał się Król do wyższey izby parlamentu i otworzył posiedzenia iego następuiącą od tronu mową:

" *Panowie i Slachetni niższey Izby!* Od czasu ostatnich posiedzeń parlamentu zatrudniałem się szczególniey wykonaniem środkow, któreście przez waszą mądrość na obronę tego odwiecznego królestwa i dla prowadzenia dzielnie woyny postanowili. Przy tych przygotowaniach zostałem ochoczą siłą rożnych klas mego ludu tak dalece wsparty, iż gdyby tego ieszcze potrzeba było, z mocniłyby bardziey prawo do mego zaufania i miłości. Okazały, że groźby nieprzyiaciela posłużyły iedynie do zagrzania dziedzicznego w narodzie męztwa, i że wszystkie inne względy ustępuią powszechney skłonności, nie oszczędzaiąc ani natężeń, ani ofiar, iakich honor i bezpieczeństwo państwa w tym ważnym i krytycznym momencie wymagaią,

" Lubo uwagę moią zaymował szczególniey cel wewnętrzney obrony, nie opuszczono iednak żadney okazyi, dla natarcia na zaeuropeyskie nieprzyiacielskie posiadłości. Wyspy S. Łucyi, Tabago, S. Piotra i Miquelon, iako też osady Demerara i Essequebo, poddały się orężowi brytańskiemu, Użyci officyerowie do działań, przez które uzyskaliśmy te ważne zdobycze, okazali w nich naywiększą szybkość i gorliwość.

" W Irlandyi osądzeni i potraceni zostali hersztowie i agenci ostatniego zbrodniczego spisku, i odtąd nie była spokoyność publiczna naruszona. Spodziewam się, że uwiedzeni niektórzy moi poddani, przekonaią się o swoim błędzie, porownawszy korzyści pod opieką wolney konstytucyi z stanem owych kraiow, które się pod panowanie francuzkie dostały, z serca i ochoczo rzucą się do obrony przeciw każdemu zamachowi na bezpieczeństwo mego połączonego królestwa.

" *Slachetni niższey Izby!* Zupełne pokładam zaufanie w waszem obywatelstwie, że uchwalicie potrzebne summy na zastąpienie rocznych wydatkow. W Powiększeniu dochodow, powinniście się trzymać raz przyiętego systematu, aby ile możności nie powiększac długu kraiowego.,,

" Żałuię bardzo, iż moy lud nieoddzielne od teraźnieyszych okoliczności wielkie musi ponosić ciężary; lecz iestem przekonany, iż zniesie ich z ślachetnem czuciem i mężną odwagą, które zdobią iego charakter, w tem przekonaniu, że iest ważną koniecznością utrzymać powagę państwa i starać się o iego bezpieczeństwo.

" *Panowie i Slachetni niższey Izby!* Zawarłem z Królem Szwedzkim ugodę, dla uprzątnienia wszelkich sprzeczek, które z 11go artykułu traktatu 1661 roku pochodziły. Rozkazałem wam kopiią tey ugody przełożyć, wktórey zobaczycie, iż oprocz utzymania naszych praw morskich, zawiera w sobie zobopolnego użytku układy, i utwierdzą szczęśliwie trwaiące pomiędzy obiema kraiami dobre porozumienie.

" Przy popieraniu boiu, w który iesteśmy wplątani, zawsze będzie naypierwszym moim celem wypełnić włożone na mnie wielkie obowiązki. Zaięty wspólną sprawą, postanowiłem naymocniey z moim walecznym i wiernym ludem, ieżeli tego będzie potrzeba, dzielić natężenie sił i niebezpieczeństwa w obronie naszey konstytucyi, religii, ustaw i niepodległości. Czynności i odwadze moich flott i armiy, gorliwości i niezwyciężonemu męztwu moich wiernych poddanych powierzam honor moiey korony i wszystkie nayszacownieysze korzyści z ninieyszey woyny wyniknąc mogące.

" Takiemi ożywiony uczuciami, i przy wezwaniu Opatrzności Boskiey, wyglądam przyszłości, w tem przekonaniu, iż ieżeliby nieprzyiaciel, nad wszelkie spodziewanie, uszedł baczności licznych flott moich, i poważył się zagrożenie swoie na naszych brzegach uskutecznić, tedy sam tylko wstyd i upokorzenie odniesie w zysku, a my mieć będziemy chwałę nie tylko odwrocenia niniey szego ciosu, ale nadto zapewnienia nadal bezpieczeństwa i niepodległości naszego państwa przy doświadczonych siłach. „

Król iadąc do parlamentu, miał na sobie regimentowy mundur, niebieską wstęgę i order S. Jerzego, w parku był od ludu z radośnemi okrzykami witany. Na parlamentowey ulicy uszykował się korpus z 50 chłopcow w niebieskich mundurach z złotemi galunkami, z bronią, chorągwiami i bębnami. Jak tylko się powoz krolewski zbliżał zaczęli iego faysfrowie i dobosze grać: *Zachoway Boże Krola*, a przy przeieździe cały go korpus pozdrawiał. Krol Jmc bardzo był kontent z tego młodocianego korpusu. Na chorągwiach swoich miał napis: " Gotowi iśdź za naszemi oycami na obronę Króla i oyczyzny. „ Przy Krolu siedzieli w karecie hrabiowie Harrington i Macclesfield. Krolowa przypatrywała się z okna pałacu hrabi Harringtona z małą Xiężniczką Wallii i innemi Xiężniczkami i pozdrowiła Króla. Król zabawił około 15 minut w wyższey izbie; gdy powracał tak wielka powstała burza z błyskawicą, iakiey tu o tem czasie od dawna nie pamiętaią. Taż burza poczyniła w portach nadzwyczay wielkie szkody w okrętach.

Po oddaleniu się Króla wniosł irlandzki margrabia Sligo d. 22 w wyższey izbie adres podziękowania w tych wyrazach: " Pomimo śmiałych zagrożeń i ogromnych przygotowań niezmordowanego i ambitnego nieprzyiaciela do wtargnienia do naszego kraiu i zniszczenia naszego narodowego iestestwa; pomimo niszczących zwycięztw, z ktoremi się nieprzyiaciel względem niektórych europeyskich mocarstw popisać może, mogę iednak powinszować narodowi szczęścia do przedsięwziętych, podług Królewskiey mowy, dzielnych środkow przez ministrow i iednomyślnego ducha przychylności i odwagi, który wszystkie klassy poddanych J. K. Mci ożywia. Ten okazujący się wszędzie duch naszych walecznych przodków, iest widocznym dowodem czuwaiącey nad nami łaskawie w tym krytycznym czasie Opatrzności Boskiey, i potrafi nieprzyiaciela przekonać, że ieden w drugiego nie utraciliśmy ieszcze przodkow naszych odwagi, i że zawsze nas patryotyczne ożywia czucie, które może na tych zwrócić zgubę, którzy nasze brzegi po nieprzyiacielsku nayśdź zagrażaią. Ciesząc się łagodnemi i szczęśliwemi ustawami; ciesząc się nie oszacowaną konstytucyą, nie mamy potrzeby pragnąć odmiany, ani szukać szczęśliwości, wolności i dobra, bo cały świat u nas ich dziwi i zazdrości. Przez chwalebne naszych sił natężenie do obrony tych błogosławieństw, okazaliśmy otaczaiącym nas narodom godny przykład naśladowania, iż nie tylko obronić się nieprzyiacielowi potrafiemy, ale nadto w iego własnych portach prześladować go i do nayodleglеyszych okolic oręż nasz posunąć możemy. Co się tyczy położenia Krolestwa, którego los iako rodaka bardzo mnie interessuie, spodziewam się, że niższe klassy ludu, które dały się burzycielom uwieść, poznaią swoią zbrodnią i połączą się z resztą braci na obronę oyczyzny. „ — Potem czytał adres, który iest powtorzeniem krolewskiey mowy.

Hrabia Lemerik popierał adres podziękowania, który nakoniec iednomyślnie przyięty został.

)2(

W niższey izbie wniosł P Afthley adres i wyraził swoią radośc z opiewu królewskiey mowy. — P Burland popierał iego wniosek, mowiąc: " Teraźnieyszy okres czasu ieft nader ważny, bo ktokolwiek zaftanawi fię nad teraźnieyszem położeniem Europy, potem rzuci okiem na ten kray, iak podnosi swą głowę przeciw despotyzmowi i niewoli, przyznac musi, iż nie było w dzieiach rownego. Może w tym momencie, kiedy do was mówię, nasz zaprzyfięźony i nieubłagany nieprzyiaciel zabiera fię do uskutecznienia swego zagrożenia. W takich okolicznościach potrzebna ieft zgoda i iednomyślnośc; spodziewam iey fie zatem na adres podziękowania, i pewny ieftem, iż nie potrzeba tu moiey wymowy dla nakłonienia wszyftkich serc. Niechay mi iednak wolno będzie uczynic tu niektóre uwagi. Powiedziano, że nasze obawy są tylko uroione, że nieprzyiaciel nie ma zamiaru uskutecznić swego zagrożenia, ale tylko ftraszyc i zniszczyć nasz kray przez nadzwyczayne wydatki. Prosze tych, którzy tak myślą, aby fię zaftanowili nad charakterem naszego nieprzyiaciela, i aby sobie przypomnieli, że nigdy nadaremnie nie groził: że ftratą tyfięcy ofiar podbił Egipt. Nie trzeba więc polegać na opuszczaiącym fię bezpieczeńftwie, należy owszem w duchu prawdziwie brytańskim ramię w ramię potykać fię z nieprzyiacielem i odeprzyć go od naszych brzegow. Już wiele dla bezpieczeńftwa naszego kraiu zrobiono; mamy licznieyszą i pewnieyszą fiłę, niżeli Francya. Zbiegaią fię u nas wolni obywatele, sami fię zbroiąc, na obronę swego Króla, konftytucyi i uftaw; czuyna marynarka zamyka nieprzyiaciela w własnych iego portach. W Irlandyi spodziewam fię tem pewniey spokoyności, że buntowniczy herszt Emmett wyznał przed śmiercią, iż nigdy nie żądał pomocy Francyi, owszem ią nienawidził. „

P. Fox: " Nie ieft moim zamiarem sprzeciwiac fię żadnemu punktowi proponowanego adresu: chcę tu tylko o 2ch przedmiotach namienic. O iednym nie wspomniano wcale w krolewskiey mowie, i domyślam fię, że były doftateczne do zamilczenia go powody. Mówię o pośrednictwie Rosfyi. Mieliśmy nie raz zapewnienie z ftrony miniftrow, iż takowe pośrednictwo, ieżeliby ofiarowane było, nie tylko z radością przyięte zoftanie, ale nawet w przeciwnym razie szukać go będą i podadzą rosfyyskiemu dworowi swoie w tey mierze myśli. Wnieść zatem należy, iż w czafie wolnym od pofiedzeń parlamentu musi no iakiś krok do tego uczynic. Ale czyli tak w samey rzeczy było nie mamy żadney pewności, i chciałbym w tey mierze bydz oświeconym. O drugim przedmiocie ieft wzmianka w królewskiey mowie, i tyczy fię buntu w Irlandyi; lecz tak o nim wspomniano, iak gdyby tam zrobiony był na wprowadzenie francuzkiego rządu. Wyznanie iednak przed śmiercią potraconych hersztow, zdaie fię temu zupełnie zaprzeczac: wszyscy wypierali fię uroczyście związkow z Francyą, i zdaie fię, iż czuli na iaką nędzę i nieszczęście wyftawiliby swoy kray przez wprowadzenie francuzkich zasad. Lubo teraz nie ieft czas zaftanowić fię nad sprawą Irlandyi; lecz zamiaft nadziei przywroconey spokoyności, należało raczey przyspieszyc ten moment. Ja nie mogę spodziewać fię zupełney spokoyności w Irlandyi, poki tam dogodnieyszey syftemat dla rodaków wprowadzony nie zoftanie. Wyznać potrzeba, iż Irlanczyk nie czuie słodyczy naszey szacowney konftytucyi, ani czuć ich będzie i doznawać, poki J. K. Mość nie przedfięwezmie dogodnieyszych środkow na ulepszenie położenia tego kraiu. „

P. Addington (kanclerz skarbowy): " Szacowny mowca wyraża życzenie, iż nale-

żało wspomnieć w królewskiey mowie o pośrednictwie R ssyi. Dla zaspokoienia go donoszę mu teraz i całey izbie, iż z strony Rossyi ofiarowane było pośrednictwo, i od ministrow królewskich z ochotą i wdzięcznością przyięte zostało. Nastąpiły zaraz naywiększey wagi kommunikacye, iednak z żalem wyznać muszę, iż nie przyszły do tego stopnia, ażeby się przyiacielskiego poiednania z Francyą spodziewać kazały. Załuię mocno, iż pośrednictwo rossyyskie nie przyniosło tak pożądanego skutku, iakiego szacowny mowca oczekiwał. Nie iest moim zamiarem taić wypadek tego pośrednictwa; lecz odwołuię się do bezstronności mowcy, czyli rozsądną było rzeczą z strony ministrow radzić J. K. M. uczynić takowe donieśienie wiernym członkom swego parlamentu, które koniecznie musiałoby bydź niedokładne, bo dokumenta nie mogłyby bydź dołączone. Czasowe przyczyny wzbraniaią udzielenia takowych dokumentow; spodziewam się iednak, że te upadną, ale istotnie zaręczyć nie mogę. Co się tyczy Irlandyi, nie zgadzam się zupełnie z iego zdaniem. Słyszałem, że hersztowie buntu napominali swych uwiedzionych współziomkow w sali sądowey przed wykonaniem wyroku śmierci, "ażeby raczey trawę nawet pod nogami nachodzącego nieprzyiaciela spalili, niżeliby dopuścić mieli zagnieżdzeniu się francuzkich zasad i tyranii w ich oyczyznie;,, lecz człowiek roztropny nie może sądzić z wyznania zdraycy przy śmierci nawet, o rodzaiu buntu, zwłaszcza kiedy ministrowie inne dowody maią, że było porozumienie z Francyą. Dawnieysi buntownicy czekali na pomoc Francyi, ninieyszy bunt nie w innym celu był przedsięwzięty. Co do nadziei przywrócenia zupełney spokoyności w Irlandyi, oświadczam, iż ministrowie i urzędnicy irlandzcy maią do tego powody. Do roztrząśnienia stanu Irlandyi nie mogę się w tym momencie przychylić, ponieważ to mogłoby złe za sobą pociągnąć skutki; ale nie będę od tego kiedy izba czas przyzwoity upatrzy.,,

P. Bardett: "Nie mam nic przeciw adresowi podziękowania, chcę tu tylko iedną uczynić uwagę, ściągaiącą się do systematu ochotnikow, o którym w mowie królewskiey iest wzmianka. W adresie za zezwoleniem officyerow korpusu ochotnikow gromady S. Jerzego i S. Gilla w Londynie, wyrażone iest, iż na oporządzenie tego korpusu potrzeba 8000 f. szt. Dotąd nie ma nic przeciwnego; ale daley prosząc o składkę, grożą oraz oznaymieniem imion tych wszystkich, którzyby się do składki nie chcieli przyłożyć; to nie można iak bezwstydnem nazwać wydzierstwem, i parlament powinien się nad tem zastanowić, ponieważ nadweręża przywileie ludu. Ochotnicy nie powinni sobie prawodawczey przywłaszczać mocy, która tylko do parlamentu należy. Zalecam przeto ministrom, aby takowe bezprawia w samem zawiązku ukrocili, i raczey dali pieniądze, niżeli tak niegodziwych wydzierstw dopuszczali.,,

P. Windham sprzeciwiał się adresowi, mieniąc nie tylko ministrow niezdolnemi, ale nawet przedsięwzięte obrony środki niezdatnemi. Chlubią się (wyraził) z zdobyczow w zachodnich Indyach: lecz nad tak łatwemi zdobyczami raczey się rumienić należy, niżeli się z nich chlubić. Pod tak słabemi ministrami musi kray upaść, &c.— Na tę mowę wcale nie odpowiedziano, i adres prawie iednomyślnością uchwalono.

Prywatne listy z Jamayki donoszą pod dniem 11 Października: "St. Domingo iest teraz wolną osadą ogłoszone. Mieszkańcy zwinęli francuzką republikancką banderę, a na to mieysce w niebieskie i czerwone paski wy-

wiesili. Pragną oni wniyśdź z nami w związki handlowe. Domyślamy się, że rządca i admirał dla wypływaiących ztąd korzyści na to zezwolą. Wysłani od Dessalina z St. Domingo deputowani znayduią się tu ieszcze; lecz względem ich propozycyi nic ieszcze urzędownie nie wiemy.,,

Między walczącemi krolami w Jawie, zaszła znowu krwawa bitwa, w któryey król Mataramu, zaprzysiężony nieprzyjaciel Hollendrow w Batawii, zupełne odniosł zwycięztwo nad królem Bantamu.

Z Fryburga d. 24. Listopada.

Oto iest odpowiedź J. S. Piusa VII. na list naszego landmana Affry (w przeszłym Numerze gazety umieszczony.)

Pius VII. z Bożey łaski Papież &c. do naszego kochanego syna Ludwika Affry, landmana Rzpltey Helweckiey. Kochany synu! pozdrowienie. Chociaż wierność katolikow Szwaycarskich ku kościołowi Rzymskiemu dostatecznie iest nam znaną, ponieważ w pośrod okropnych zaburzeń politycznych, w których iak my się dowiedzieli, pogrążonemi byli, nie powątpiewaliśmy ani na moment, że w niey z naywiększą stałością zostawać będą, wszelako nader miło nam było odebrać nowy tego dowod, w liście który pisałeś do nas d. 2 Października z powodu nowego urządzenia waszey Rzpltey. W istocie list ten iest pełny dowodów względow i szacunku ku nam i świętey stolicy Apostolskiey, i nie tylko iasno okazuie te wyborne czucia iakie cię ku nam ożywiaią, lecz dowodzi nam ieszcze (co wreszcie świat cały ogłosić spieszy się) że wiara i religia znayduie się u katolikow szwaycarskich w wysokim stopniu i że możemy się spodziewać, po ich przywiązaniu do kościoła wszystkiego cokolwiek dąży do rozszerzenia chwały tak iedney iak drugiey. Dla czego też z strony naszey przesyłamy dzięki Opatrzności Boskiey, że temu kraiowi raczyła przywrocić przez ręce pierwszego konsula Francyi spokoyność, którą się cieszył dawniey. Przy odebraniu drogiego zakładu przywiązania i szacunku iakieś nam przesłał, powiększyło się, i tym bardziey ieszcze utwierdziło w nas mniemanie o stałości katolikow helweckich w wierze. Znayduiemy się dzisiay w przypadku cieszenia się wraz z Tobą, że święte prawdy religii i prawidła mądrości Chrześciańskiey, zachowały (iakeś nam to doniosł) swoią dawnieyszą moc, i staią się prawidłem waszego postępowania, pociechą, i radością prawowiernych waszego kraiu. Przekonani że takie były skłonności tey świetney Helwecyi, którey iesteś głową, nie wahaliśmy się (iakeś to mogł widziec w naszym liście pod dniem 5 Września r. t.) uprzedzic twoie życzenia, i życzenia twoiego narodu przyspieszaiac wysłanie naszego posła Nuncyusza Swiętey Stolicy Apostolskiey, w tym celu aby stanąwszy iak nayprędzey w pośrod was, mogł także iak nayprędzey powinszowac waszey Rzpltey w imieniu naszym, (które życzenie iuż dawno serce nasze napełniało) że spokoyność iey iest ustalona, że związki między nami i nią są przywrocone, dadź wam poznac zarazem nasze oycowskie względem was czucia i iak gorąco pragniemy wspierac i dopomagać przez wszystkie środki duchowne naszego Apostolskiego urzędu prawowiernych waszego kraiu, nakoniec życzenie oświadczyć, aby narod Helwecki aż do końca wiekow kwitnął w kościele dla chwały Boga i zaszczytu religii. Dowiaduiąc się z ostatniego twoiego listu, kochany synu, o ukontentowaniu iakiego Ty i prawowierni waszego kraiu doświadczyliście z powodu tego naszego postanowienia, radośc nasza iest nieograniczona i odtąd słodką napełniamy się nadzieią, że trwaiąc stale w wierze i religi waszych oycow, nie bawnie uznacie w szczę

ściu, które okrywać będzie wasze uſtawy i prywatne intereſſa, tę opiekę, tę pomoc Boską, na których nigdy niezbywało Szwaycarom, i które lubili zawsze uważac iako nadgrody za ich przychylnośc ku kościołowi i Swiętey Stolicy. Te to są nadgrody, o które my proſiemy Boga Nadgradzaiącego wiernym, aby ich obſicie udzielić raczył waszym cnotom, i miłości którą narod Szwaycarski ku kościołowi pała. Wznoſiemy nasze ręce i nasze serce ku Niemu, błagaiąc go o to w uczuciach iak nayszczerszey ku wam miłości: daiemy wam, tobie nasz kochany synu, i naszym ukochanym katolikom Szwaycaryi nasze błogosławieńſtwo Apoſtolskie. Dan w Rzymie d. 29 Października 1803 roku 4 naszego Papieztwa.

Z Paryża d. 28. Liſtopada.

Hrabia Markow opuści niebawnie Paryż. Dziſieyszy Monitor donosi o tem co naſtępuie: "Na wczorayszey audyencyi dyplomatyczney hrabia Markow, pełnomocny miniſter Imperatora Wszech Roſſyy, oddał pierwszemu konsulowi liſt odwoławczy, i przedſtawił mu iako sprawuiącego intereſſa, poki inny pełnomocnik nie będzie mianowany, sekretarza ambaſſady P. d'Oubril. Przy oddaniu liſtu odwoławczego wyraził hrabia Markow, iż na wyraźną iego prożbę pozwolił mu Imperator Jmć powrocić do oyczyzny; ale oraz zlecił mu, aby przy tey okazyi powtorzył pierwszemu konsulowi zapewnienie o poſtanowieniu J. Imp. M. utrzymania w wszelkich okolicznościach dobrey przyiaźni i porozumienia, iakie pomiędzy obiema państwami zachodzą. Pierwszy konsul zlecił z swey ſtrony hrabi Markowowi, aby iak przyiedzie do Petersburga, oświadczył Imperatorowi Jmć iego szczególnieyszy dla niego szacunek, i mocne poſtanowienie korzyſtania z każdey okazyi do utwierdzenia tem bardziey związkow dobrey przyiaźni, które pomiędzy obiema kraiami od kilku lat trwaią.,,

Na teyże audyencyi przedſtawieni byli pierwszemu konsulowi: przez C. K. ambaſſadoru hrabię Kobenzla, szambelanowie hrab: Neuhaus i Buquot, i legacyyni sekretarze PP. Kruthefer, Florer i Lefevre; przez biszp: ambaſſadora kaw: Azara, kawaler Landaburu; przez hrab. Markowa, jen. leit. Xżę Galiczyn, tayny radca Xżę Teodor Galiczyn, jen. mai. Jermotow, aktu. szamb. hrabia Saken, porucz. Xżę Szczerbatow, i Litewski ſlachcić Koſtrowicki; przez pruskiego poſła marg. Luchesini baron Asseburg z Magdeburga i hrabiowie Komorowski i Działyński z południowych Pruſs.

Osiadły tu Anglik P. Douglas otrzymał już od rządu potrzebne pieniądze dla założenia rekodzielni angielskiego sukna, w którey wiele ludzi będzie zatrudnionych.

Jedno tuteysze pismo wyraża: że pierwszy konsul będzie nadal mianował prezydenta ciała prawodawczego, i poſiedzenia iego maią bydź z większą okazałością odbywane. — Zgromadzi one ſię d. 6 Stycznia.

Senatorowie Garat i Sieyes odwiedzaią teraz czeſto Tuilleri.

Bale w Paryżu, wyraża iedno tuteysze pismo, są teraz za rowno iak kawiarnie i teatry próżne. Nie lubią więcey burzliwych schadzek, przenoszą domowe zabawy i powracaią do obyczaiow.

Strzelcy konsularney gwardyi ćwiczą ſię codziennie w robieniu wiosłami na płaskich ſtatkach. W przeszły tygodniu uczono ich robić wiosłami przy dawaniu ognia z ręczney broni. Na każdym ſtatku znayduie ſię 20 do 24 wiosłowych ławek, a na każdey ſiada 4 żołnierzy: officyer wyżey nad niemi ſtoiący, daie im znaki obrotow.

Z Genui d. 11. Listopada.

Baron Giusti pełnomocny minister J. C. K. Mci pozawczoray uroczyście był przedstawiony naszemu Doży, do którego przy tey okoliczności miał mowę nastepuiącą:

" Odebrawszy zlecenie od Cesarza Jmci i Króla, moiego nayłaskawszegoPana, przywrócic nazad związki iakie dawniey zachodziły pomiędzy dworem Cesarskim i tą Rzeplitą, i po długim przerwaniu wybrany od J. C. K. Mci abym Go reprezentował przy Rzepltey dopełniaiąc tak chwalebnego urzędowania nay-większego ukontentowania doświadczam. Tłómacz uczuciow i woli Monarchy, którego charakterystycznym przymiotem iest wspaniała szczerość, a nayulubieńszym przedmiotem, powszechne dobro, nie mogę powątpiewać, abym w mądrości rządu liguryyskiego nieznalazł tychże samych skłonności, których szczęśliwy skutek iedna i utrzymuie wzaiemną zgodę i przyiaźń pomiędzy ciałami politycznemi i narodami. Nie zaprzeczonym dowodem takowych uczuciow są dwa listy zaufalne które składam od J. C. K. Apostolskiey Mci, któremi mnie robi swoim ministrem pełnomocnym i posłem nadzwyczaynym przy tey starodawney i świetney Rzepltey, w swoim podwoynym charakterze iako Głowa Rzeszy Niemieckiey i ciała niemieckiego, tudzież iako Monarcha Austryacki. Stosownie do przychylności i tych względow, któremi J. C. K. A. Mość iest ożywiony i czuie dla tey Rzepltey, nader miłym dla mnie sądzę bydź obowiązkiem kierowac podług nich we wszystkich zdarzeniach wykonanie moich obowiązkow rownie, iak i moich życzeń pomyślności dla Rzepltey. Sądzic się będę za szczęśliwego ieżeli postępuiąc iedynie podług tych skłonności, których winszowac sobie powinienem stanę się narzędziem nayściśleyszey pomiędzy obudwoma rządami zgody, i ieżeli pozyskawszy zaufanie Rzepltey i tego, który ią tak godnie reprezentuie, będę ich mógł przekonać o naywyższym moim szacunku, którego zapewnienie upraszam aby Doża i Senat przyiąc raczyli. „ — Doża odpowiedział baronowi Giusti i mowę swoią tak zakończył: " Sława Twoich talentow i Twoich cnot napełniła nas chęcią oglądania Ciebie pomiędzy nami, i zapewniła nas, że będziesz umiał pogodzić obowiązki iakie winieneś Twemu łaskawemu Monarsze z uczuciami stałego i szczerego przywiązania ku narodowi liguryyskiemu i iego reprezentantom. „

Z Mediolanu d. 21. Listopada.

Rząd nasz ogłosił nową ustawę przyiętą od ciała prawodawczego, na mocy którey, oddana będzie do rozrządzenia rządu summa 5,500,000 liwrow na zbudowanie 2 fregat i 12 szalup armatnych, tudziesz na koszta iakich wyciągaią, ubior, kupienie koni, uzbroienie woysk włoskich przeznaczonych do składania wyprawy przeciw Anglii. Kwota ta wybrana będzie przez sposob nowego podatku nałożonego na grunta, którego dwie części będą wniesione do skarbu w ciągu ninieyszego miesiąca, a trzecia w Styczniu r. p.

Kommissya nadzwyczayna woyskowa zapadem ukarała 10 miesięcznym więzieniem w domu poprawy xiędza Augusta n. Serelina z Ternate departamentu Olony przekonanego o naygrawanie się z iednego urzędnika gwardyi narodowey w bramie Vercelli służbe odbywaiącego z powtarzaniem wyrazow wzgardę i nienawisc przeciw Rzepltey oznaczaiących.

Wczoray ogłoszono tu urządzenie nowszego prefekta policyi, którym nakazano wszystkim właścicielom domow, aby donieśli o wszystkich osobach mieszkaiących w ich domach tak przytomnych iak i tych, co na czas tylko niejaki oddalili się. Takowe doniesienia, co do pierwszych w przeciągu dni 5, a co do drugich w przeciągu dni 10 podane bydź maią.

DODATEK

DO № 101.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 18. GRUDNIA 1803.

Dalszy ciąg Statystyczny rzut oka na kray angielski.

W Szkocyi zu komity iest kanał między uyściami Clyde i rzeki Forth, który podobnież iako i ten między *Liverpoolem i Leeds* łączy morze irlandzkie z północnem; przezeń maią dwa wielkie miasta *Edinburg i Glasgo* łatwą wewnętrzną kommunikacyą, a osobliwie wielkie na ułatwienie szkockiego handel (64). Dnia 28 Lipca r. 1790 otworzona została pierwszy raz żegluga na tym kanale.

W *Irland* i znaczne są oba dwa królewskie kanały (65), z których ieden ciągnie się od Shannon do Dublinu i do irlandzkiego morza, a drugi z L. Neagh do tegoż morza.

Między rzekami, które się kraiow do wielkiey Brytanii należących dotykaia albo przez nie przechodzą, są w każdey części ziemi szczególnieysze, i tak: w Afryce iest Gambia i Siera Leone; w Azyi Ganges; rzeki S. Lorenz, Winnipek, Arathapescow, rzeka Sklaven i Kenzies, i niektóre inne w Ameryce północney. Gambia iest wielka rzeka, która wewnątrz Afryki i niedaleko początku Senegalu ma w teyże gorzystey okolicy swoy początek, dla tego też ią niektórzy za odnogę Senegalu uważaią. Po tey rzece można o 180 mil jeogr. od iey uyścia płynąc okrętami z 150 beczkami, a o 37 mil od morza można nawet płynąc na okrętach z 40 armatami i 300 beczkami (66). Jey wpływ do morza atlantyckiego iest pod 13° 20' północney szerokości, a przy swem uyściu ma od iednego brzegu do drugiego 4 mile szerokości. Rzeka Cassamance bardziey na południe będąca podobnież spławna, iest odnoga gambii, którey zaś brzegi lepiey niż Gambii są zamieszkane i opatrzone.

Sierra Leone, którey uyście do morza

(64) *Ten ważny kanał był ieszcze w r. 1768 zaczęty, i pod dyrekcyą Smeatona w przeciągu 6 lat ukończony; iego cała długość iest 27 mil angielskich, w które wciąż idzie, iego szerokość u spodu 24, u gory 54, a głębokość 7 stóp. Bagna Dalaterbov zaymuią na wyższe miéysce kanału, i służą mu za zbiór wod; po obu iego stronach znayduie się 40 sluz, i z ciężarem 70 lub 80 beczek uniosą okręty na 20 stóp szerokie, a 60 stóp długie, żadnemu zaś okrętowi z mniey niż 15 beczkami nie wolno bez szczególnieyszego pozwolenia przepływać przez sluzę. Te okręta pospolicie ciągną konie, a pod czas pożądanego wiatru i żagli używaią ludzi. Przed wchodem na początkiem kanału przy pierwszey tak nazwaney morskiey sluzie, iest wyborny port, gdzie 1000 okrętów z 500 lub 600 beczkami znayduią dobre i bezpieczne stanowisko.*

(65) *W Irland iest osobna rada żeglarska, które właściwą funkcyą iest czynienie rzek spławnemi i robienie kanałów, do czego są przeznaczone dochody z podatkow na karty i kostki, na srebrne naczynia i powozy. Atoli iednak tu nie tyle się uskutecznia przez tę kommissyą, ile w Anglii przez kompanie Akcyow.*

(66) *Na tey rzece na bespiecznie się płynie w suchych czasach od Grudnia aż do Czerwca albo Lipca, lubo wtedy temperatura powietrza nie zmiernie iest gorąca. W czasie deszczow iest tak bystra, a iey wylewy tak wielkie, iż nawet pod czas naypierwsza-*

znayduie się pod 8° 12' północney szerokości, iest o kilkadziesiąt mil wgłąbsz kraiu spławną, i przeszło na 5 mil od swego uyścia (67) ma koryto głębokie zdatne dla wszelkiego gatunku okretow, i we wszystkich porach roku przedni grunt dla kotwic. Jey północny brzeg iest niski i podlega częstym wylewom, przeciwnie zaś brzeg południowy, na którym Anglicy swe osady założyli, iest dosyć wysoki, i aż do okolicy gorzystey nie bardzo o podal będącey coraz się wyżey wznosi.

Przez wielką część brytańskich posiadłości w Azyi, to iest: przez *Bengal* i *Benares* płynie rzeka Ganges, która w *Tibet* z gór *Kantaise* ma swoy początek, do bengalskiey zaś morskiey odnogi bardzo wielu, a poniekąd bardzo szerokiemi wpływa strumieniami (68), gdzie atoli mieliczyzny bardzo przeprawie okretow zawadzaią. *(Reszta potem.)*

źnieyszych wiatrow niebespieczna iest na niey żegluga. Gambia ma po większey części wysokie, pięknie porosłe brzegi, a przebiegłszy blisko piątą część swey drogi płynie przez bagnistą okolicę, którą powiększona po kilku milach opuszcza, i swą drogę do morza odbywa.

(67) *Powyżey dzieli się ta rzeka, przy swem wyściu na 2 morskie mile szeroka, na dwie odnogi, które rozmaite wyspy obeymuią, a potem zwęża się i ginie się tak płytką iż iuż tylko małemi okrętami po niey płynąć można.*

(68) *Ganges tak iak Nil w Egipcie podlega coroczným wylewom, które zwyczaynie podczas deszczow przypadaią; iednak od nich nie zależy urodzaynosc ziemi tak iak od Nilu, lecz sprawuiąc tu i owdzie w nizinach bagna bardzo się powietrze w tych stronach ich parami zaraża, i zdrowie bliższych tam mieszkańcow niebespieczeństwu podpada. Sama woda Gangesu iest czysta i zdrowa, a Indyanie maią ią za świętą.*

DONIESIENIA

W Drukarni Jana Maja na Floryańskiey ulicy, wyszedł z druku *Kalendarzyk dla Płci piękney na rok* 1804, zawieraiący w sobie zabawne Anekdoty, ciekawe Wierszyki, Bayeczki, Zagadki i Szarady wierszem i onych rozwiązanie. W papier oprawny kosztuie zł. pol. 2 W lepszych oprawach znayduię się na rożne ceny.

Z strony Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa, do powszechney podaie się wiadomości, iż na dniu 19 Grudnia r. t. o godzinie 10 z rana następuiących materyałów liwerunki licytowane będą, iako to:

1. Wszelkie gatunki papierow.
2. Piora.
3. Opłatki.
4. Swiece woskowe.
5. Lak.
6. Ołowki.

A to dla tuteyszego C. Kr. Magistratu Miasta Stoł. Krakowa na 2 roli to iest od dnia 1 Styczni 1804 do ostatniego Grudnia 1805 temu wypuszczone zostaną, który naylepsze materyały i za naytanszą cenę podług atoli obranych modelow dostawiac się zobowiąże, cena fiskalna tych materyałow iest iako to:

Ryza pocztowego papieru	Ryń. 8 kr. 25.	Za wiązkę opłatkow wielkiey miary	— 12.
detto kancellaryynego	— 4 — 59.	Funt świec woskowych	— 53.
detto konceptowego	— 3 — 48.	Funt laku	— 1 — 17.
detto do pakowania	— 3 — —	Tuzin ołowkow czarnych	— 16.
Za tysiąc sztuk pior	— 6 — 50.	detto czerwonych	— 20.

Każdy maiący chęć licytowania wspomniony liwerunek dla pewności kassy mieyskiey ma się w kaucyą w gotowiźnie, albo fideiussoryczną żadney kwestyi nie podpadaiącą iako też w wadium 10 od sta procentowy summy szacunkowey wzmiankowanych artykułem zaopatrzyć, które to wadium tym licytantom którzy przy wspomnioney licytacyi nie utrzymaią się, zaraz po ukończonym protokole powrocone przeciwnie zaś zakład tego, który te liweranki na siebie otrzyma, po potwierdzeniu przez wysokie C. K. rządy kraiowe protokołu licytacyi i ratyfikacyi kontraktu w summę, maiącey bydź złożoney kaucyi wrachowane lub też po złożoney całkowicie kaucyi powrocone będzie, w razie zaś przeciwnym gdyby kon-

arebent od zalicytowanego dostawienia materyałow przed zamknięciem kontraktu odstąpił na ten czas toż wadium na rzecz mieyskiey kassy przepadać ma.

Kaucya na dostawienie papieru na ryń.	300.	Na dostawienie papieru około zł. ryń.	100.
Pior . . . . —	75.	Pior . . . . —	25.
Opłatkow . . . . —	25.	Opłatkow . . . . . . —	8—20
Swic woskowych . . . . —	300.	Swic woskowych . . . . —	100.
Laku . . . . —	75.	Laku . . . . —	25.
Ołowkow . . . . —	30.	I ołowkow . . . . —	10.

Ustanawia się wadium przeto ma bydź.

Bliższe z tąd warunki licytacyi tego liwerunku w tuteyszey expedyturze przeyzrzane bydź mogą dla czego wszyscy maiący chęc takowego zalicytowania tamże udać się powinni.

W Krakowie dnia 2 Grudnia 1803.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey uwiadomiaią niniejszym Edyktem Ur. hra. Adolfa Kalkreutha w Gdańsku mieszkaiącego, iż Kazimierz Morozowicz przeciwko Ur. hrabi Adolfowi Kalkreuth i Ignacemu Potockiemu względem restytucyi na nowo całey sprawy przeciwko wyrokowi sądu szlacheckiego Lubelskiego, odzierżenie wsi Łuszczowa pozwalaiące, pod dniem 7 Września 1803 Nr. 10187 do sądow tuteyszych żałobę podał i pomocy sądowey domieszał się.

Gdy zaś też sądy dla iego zamieszkania za granicą iemu tuteyszego sądowego adwokata Reynbergera za obrońcę z iego szkodą i niebespieczeństwem ustanowiły, z którym taż sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Gallicyi zachodniey sądowego porządku prowadzona, i ukończona będzie, napomina się onego niniejszym Edyktem aby w przeciągu 90 dni do odpowiedzi się stawił, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddał, lub innego sobie patrona obrał i tego sądowi wymienił, i oraz tych podług prawa użył krokow, które się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią, gdyby bowiem tego nie uczynił, i swą zaniedbał sprawę, sam by sobie może iaką ztąd wynikaiącą szkodę przypisać winien był.

Dan w Lublinie dnia 12 Września 1803.

Kaietan Michałowski, V. P.
Vrabetz.
Purtscher.

Z Rady C. K. Sądow Szlach: Lubelskich Galicyi Zachod.
Klimaszewski

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Janowi Pauszy: że P. adwokat Lewicki zastępca massy sukcessyonalney po Ignacym Kalytyńskim pozostałey, u sądow tych — o zapłacenie summy 130 czer. zł. — żałobę na niego podał, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga prosił.

Gdy zaś sądy te, nie maiąc wiadomości gdzie on zostaie, lub czy wcale w C. K. państwach dziedzicznych znayduie się, onemuż Panu Janowi Pauszy adwokata tuteyszego P. Wolickiego z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym proces ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. państwa dziedziczne przepisaney rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto Edyktem niniejszym tym końcem upomina się, ażeby w czasie przyzwoitym to iest dnia 1 Lutego roku przyszłego sam stanął, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych środkow prawa używał, które do swey obrony za nayskutecznieysze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie, podług opiewu C. K. praw, przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
Karol de Reinheim.
Jan Nep. Vlach.

Z Rady C. K. Sądow Szlach. Krakowskich Gall. Zachod.
Dan w Krakowie dnia 25 Październ: 1803.
Sterneck.

Z strony Magistratu Krol. Miasta Lublina niniejszym podaje się do powszechney wiadomości, iż liwerunek niżey specyfikowanych kancelaryynych materyałow podług ich niżey postanowionego praetium fisci, przez publiczney Licytacyi na 3 lata od 1 Xbris r. b. zacząc się maiących, onemuż wypuszczony będzie, który nayleosze materyały w nayt[illegible]szych cenach liwerowac się obowiąże. Dzień zaś do teyże licytacyi 29 Xbris 1803 postanawia się, a Licytanci maią się w wyznaczonym terminie w Magistracie tuteyszym zgłaszać.

Ceny fiskalne są następuiące:

Za ryzę białego pięknego Kancley papieru wraz zoberznięciem	R. 8	Kr. —
Za detto konceptowego bez oberznięcia — — — —	— 6	— 30
Za detto dużego do pakowania papieru — — — —	— 9	— —
Za detto małego detto detto — — —	— 8	— —
Za 1000 dobrych piór — — — — —	— 10	— —
Za kopę czerwonych opłatków — — — — —	— 1	— 30
Za funt dobrego laku — — — — —	— 2	— 50
Za garniec dobrego czarnego atramentu — — —	— 3	— 54
Za funt szpagatu — — — — — —	— 1	— 30
Za funt lanych świec łoiowych — — — —	— —	— 25
Za funt świec woskowych — — — — —	— 1	— 15
Za lampę iednę letnia porą — — — —	— —	— 6
Za lampę zimową porą — — — — —	— —	— 9

Nakoniec Liwerunek w poiedynczym gatunku kancelaryynych materyałow przyjętym będzie. — Dan w Lublinie dnia 22 9bris 1803.

Engbricht.

Z Rady Senatu Politycznego Magistratu Miasta Lublina.

Jaszowski.

Magistrat C. K. Miasta Stołecznego Krakowa Gallicyi Zachodniey niniejszym obwieszczeniem do wiadomości podaie: iż po promocyi na C. K. konsyliarza Sądów Szlachecko-Krakowskich W. Walentego Lichockiego, mieysce Konsyliarza w tuteyszym Magistracie z pensyą roczną 700 ryń. z wakowało. Wszyscy przeto, którzy o ten urząd starać się zamyślaią, maią swoie prożby przyzwoicie ułożone w ciągu czasu 6ciu tygodni to iest do dnia 4go Stycznia 1804 do tuteyszego Magistratu nieochybnie podać.

Drdacki.
Gollmayer.
Łodziński.
Hirschberg.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 18 Listopada 1803.

Hohn.

Magistrat C. K. Miasta Stołecznego Krakowa niniejszym Edyktem wiadomo czyni, iż Kamienica po zmarłych Rozalii pierwszego małżeństwa Kilińkiewicz wtórego Dutkiewiczowy, tudzież Józefie Dudkiewiczu pozostałą tu w mieście pod Nr. 617 stoiąca do ryńskich 2710 oszacowana na dniu 26 Stycznia 1804 o godzinie 3 po południu w tuteyszym nowym Ratuszu przez publiczną Licytacyą sprzedana będzie. — Wszyscy zatym ochotę kupić maiący na wyznaczony dzień, mieysce i godzinę zapraszaią się. A zaś kredytorowie hypotekowani napominaią się, ażeby nieczekaiąc osobnych w tey materze powołań swoich pilnowali, inaczey tych, którzy swoie pretensye w wyznaczonym wyżey terminie likwidować zaniedbaia, żaden na potym wzgląd, ani do teraznieyszego kupiciela ani nawet do tey kamienicy miany nie będzie, lecz swoiey satysfakcyi z innego dłużnika fundaszu poszukiwać maią.

Drdacki.
Golmayer.
Krzyżanowski.

Z Rady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa
Dnia 30 Września 1803 roku.

Flinz.